

výklad smluv bylo nejvyšší zásadou vyšetření vůle stran. Z uvedeného patrně, že odvolací soud na základě svého názoru o vykládací činnosti soudcovské neobíral se námitkou žalovaných, že smlouva byla uzavřena pod podmínkou, že se žalovaným podaří dosíci záruky banky A. Podotknouti dlužno, že dovolatelé, poukazující při provádění dovolacího důvodu čis. 4 Šu 503 c. ř. s. na toto opomenutí, uplatňují v podstatě též dovolací důvod čis. 2. V dalším důsledku svého názoru nepřezkoumal odvolací soud po rozumu Šu 498 c. ř. s. skutková zjištění prvního soudce o uvedené námitce. Trpí proto odvolací řízení vadou Šu 503 čis. 2 c. ř. s., i bylo dle Šu 510 c. ř. s. rozsudek zrušiti.

Čís. 4299.

Bankovní úřad ministerstva financí jest oprávněn domáhati se v Kč zaplacení zápůjček poskytnutých rakousko-uherskou bankou lombardem válečných půjček. Závazek ku snížení pravidelné bankovní úrokové sazby mohla rakousko-uherská banka převzítí jen do 31. prosince 1919. Nařízení ze dne 12. května 1919, čis. 246 sb. z. a n. má moc zákona a platí dosud. Mírovou smlouvou nelze změnití platné zákony a nařízení. Likvidátorem býv. Rakousko-uherské banky jest reparační komise, s jejímž schválením převzaly nástupnické státy lombardy býv. Rakousko-uherské banky.

(Rozh. ze dne 23. října 1924, Rv I 1023/24.)

Žalobě Bankovního úřadu ministerstva financí na splacení v Kč zápůjčky poskytnuté Rakousko-uherskou bankou lombardem válečných půjček bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání opřenému o dovolací důvody čis. 4 a 2 Šu 503 c. ř. s. nepodařilo se vyvrátiti správné důvody nižších soudů. Základním omylem žalované strany jest, že Bankovní úřad vymáhá na ní žalobou více, než by byla povinna platiti Rakousko-uherské bance. Její dluh jest splatným na území Československé republiky, proto stal se, po okolkování a stažení bankovek Rakousko-uherské banky podle § 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čis. 187 sb. z. a n., splatným v korunách československých a to v poměru jedna ku jedné. V tomto poměru by žalovaná byla povinna i Rakousko-uherské bance zaplatiti dluh v korunách československých. Žalovaná by byla dále povinna jí platiti i stejné úroky, jaké nyní od ní požaduje Bankovní úřad. Na sliby bývalé c. k. rakouské vlády nemůže se odvolávati, poněvadž tato vláda nebyla nikdy smluvní stranou a nad to na konci roku 1918, když byla zápůjčka poskytnuta, jí již vůbec nebylo. Rakousko-uherská banka poskytla zápůjčku podle dlužního úpisu proti placení bankovních úroků, vyšších úroků od ní Bankovní úřad nepožaduje. Závazek ku snížení pravidelné bankovní

sazby na pět procent mohla Rakousko-uherská banka převzít pouze na dobu svého privilegia, totiž do 31. prosince 1919, Bankovní úřad účtuje pět procent úroků až do 27. července 1920, ani v této příčině nebyla žalovaná strana převodem lombardní pohledávky na Bankovní úřad zkrácena. Liché jsou námitky proti platnosti Šu 38 vládního nařízení č. 246/1919 o převzetí lombardních zápůjček Rakousko-uherské banky vládou Československou. Nařízení bylo vydáno na základě zmocnění, uděleného ministru financí Šem 8 zákona čis. 187/1919, má proto moc a účinnost zákona a nebylo derogováno pozdějšími předpisy ústavní listiny o platnosti nařízení a přípustnosti vyvlastnění. Po okolkování a stažení bankovek Rakousko-uherské banky, nahrazení jejich československými státovkami a zbavení banky funkce státní banky cedulové stalo se nutným učiniti opatření, kdo, v jakých penězích a jakým způsobem má platiti lombardní zápůjčky, poskytnuté Rakousko-uherskou bankou na Československém státním území, které byly svého času v jejích bankovkách vyplaceny a v týchž, nyní již stažených bankovkách měly býti splaceny, a které dle Šu 84 statutu této banky byly obchodním krytím pro bankovky vydané při výplatě zápůjčky v oběh, nyní však zaměněné za československé státovky. Toto nutné opatření jest zahrnuto ve zmocnění Šu 8 zákona č. 187/1919. Že bylo nutným, bylo předvídáno a uznáno již ve člancích 105, 106 a 107 statutu Rakousko-uherské banky z 21. září 1899 č. 176 ř. z., jichž šetřiti bylo článkem 206 mírové smlouvy St. Germainské uloženo likvidatorům Rakousko-uherské banky za povinnost, neboť bylo jimi súčasťněným vládám vyhraženo právo, aby po schválení zákonodárných sborů v případě, že by privilegium banky projitím doby nebo předčasně zaniklo, převzaly všechny její bankovní obchody v bilanční ceně s jedinou výjimkou zápůjček hypotekárních. Lombardní zápůjčky nebyly převzaty Československou vládou do správy, nýbrž do majetku. To plyne z jasného předpisu Šu 38 nařízení č. 246/1919, že Československá vláda vyplatí nebo vyúčtuje bance nesplacené posud části zápůjček v jejích bankovkách a převezme proti dlužníkům veškerá její práva a závazky. Ministr financí byl zmocněn učiniti potřebná opatření v poměru k Rakousko-uherské bance cestou smluvní neb nařizovací. Mohl tedy si dáti veškeré lombardní zápůjčky bankou postoupiti řádnou smlouvou, ku které by byl nepotřeboval souhlasu dlužníků. Rozhodl-li se pro cestu nařizovací, má nařízení vlády moc a účinnost zákona a zavazuje stejně Rakousko-uherskou banku jako její dlužníky. Nařízení č. 246/1919 nebylo zrušeno a má posud platnost. Jest dalším zásadním omylem dovolatelovým, že mírová smlouva St. Germainská, protože byla zákonodárnými činiteli schválena a uveřejněna ve sbírce zákonů a nařízení, má moc zákona. Takové moci si sama neosobuje a nebyla jí udělena. Mírová smlouva zavazuje pouze súčasťněné státy, aby svá právní zřízení uvedly v souhlas s jejím obsahem, aby tedy vydaly potřebné nové zákony a potřebné nařízení, sama nemohla platných zákonů a nařízení změnit. Proto, i kdyby bylo správné, ač tomu tak není, že mírová smlouva nepřipouští převzetí lombardních zápůjček Rakousko-uherské banky Československou vládou, mohla by v právním stavu vytvořeném zákonem č. 187/1919

a nařízením č. 246/1919 nastati změna jenom vydáním nového zákona nebo nového nařízení. To se posud nestalo, naopak byl tento právní stav ještě utvrzen tím, že reparační komise rozhodnutím z 18. června 1921, čís. 1373 schválila, by nástupnické státy převzaly lombardní zápůjčky Rakousko-uherské banky účtované v ústavech, které jsou na jejich příslušných územích. Vyhláška ministerstva financí ze dne 13. prosince 1923, čís. 237 sb. z. a n., má pro tento spor ten jediný význam, že byl jí souhlas reparační komise jako povolaného vykládače mírové smlouvy a likvidačního orgánu Rakousko-uherské banky veřejně vyhlášen. Proto jsou všechny úvahy o platnosti úmluv, vyhláškou tou uveřejněných, se stanoviska práva ústavního, jakož i všechny dotyčné námitky žalované strany bezpředmětné, bylo by však svévolí pochybovati o správnosti obsahu vyhlášky, tedy o tom, že reparační komise projevila s převzetím lombardu Rakousko-uherské banky nástupnickými státy souhlas. Námitka, že takovým způsobem vylučují se likvidatoři proti ustanovení čl. 206 (7) mírové smlouvy St. Germainské z likvidace, jest zřejmě bezdůvodná, neboť není úkolem likvidatorů, aby každou jednotlivou pohledávku na dlužníku vymáhali, nýbrž jen, aby ji zpeněžili, což se může státi také jejím postupem. Podle právě citovaného předpisu mírové smlouvy má býti provedena likvidace Rakousko-uherské banky komisaři jmenovanými reparační komisí a každý spor, který by při likvidaci vznikl, může reparační komise rozhodnouti s konečnou platností. Reparační komise jest tedy vlastním likvidačním reprezentantem Rakousko-uherské banky, její rozhodnutí jsou závazná pro likvidatory i pro Rakousko-uherskou banku v likvidaci. Schválení převzetí lombardu nástupnickými státy reparační komisí znamená tolik, jako schválení Rakousko-uherskou bankou samou, proto jest toto převzetí platné a pro dlužníky závazné i dle norem práva soukromého. Námitka nedostatku aktivní legitimace byla zamítnuta právem, dovolací důvod nesprávného právního posouzení jest bezpodstatný. Z toho, co bylo již uvedeno, plyne také, že bylo zbytečno prováděti důkaz likvidatory Rakousko-uherské banky, nabídnutý v první stolici o tom, že obdrželi od reparační komise příkaz provésti napřed likvidaci banky a pak teprve rozdělití její výtěžek, dále o tom, že Rakousko-uherská banka byla dle svých obchodních podmínek povinna lombardovati válečné půjčky proti pětiprocentnímu úroku. Žádná z těchto skutkových okolností nemohla míti vlivu na soudní rozhodnutí, ani dovolací důvod neúplnosti řízení opřený o zamítnutí těchto důkazů není opodstatněn.

Čís. 4300.

Stavební polír koná po případě vyšší služby ve smyslu zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.

(Rozh. ze dne 23. října 1924, Rv I 1481/24.)

Žalobce byl u žalované firmy stavebním polírem. Dostav dne 15. ledna 1923 čtrnáctidenní výpověď, domáhal se zaplacení služebních